



The World's Largest Open Access Agricultural & Applied Economics Digital Library

This document is discoverable and free to researchers across the globe due to the work of AgEcon Search.

Help ensure our sustainability.

Give to AgEcon Search

AgEcon Search

<http://ageconsearch.umn.edu>

aesearch@umn.edu

*Papers downloaded from **AgEcon Search** may be used for non-commercial purposes and personal study only. No other use, including posting to another Internet site, is permitted without permission from the copyright owner (not AgEcon Search), or as allowed under the provisions of Fair Use, U.S. Copyright Act, Title 17 U.S.C.*

No endorsement of AgEcon Search or its fundraising activities by the author(s) of the following work or their employer(s) is intended or implied.

S Z E M L E

AZ SZKP MAI AGRÁRPOLITIKÁJÁRÓL

Tíz év telt el az SZKP Központi Bizottságának 1965. márciusi mezőgazdasági határozata óta. Erről a tízéves évfordulóról úgyszólván minden központi szovjet lap — a *Pravda*, az *Izvesztija* — és a helyi lapok, valamint a szaklapok is megemlékeztek. Moszkvában tudományos-elméleti konferenciát is rendeztek, amelynek fő előadója az SZKP Központi Bizottságának titkára, *F. D. Kulakov* volt, és a két korreferens — *P. M. Mascerov* és *I. I. Bodjula* — a Belorusz és a Moldvai Köztársaság pártjainak első titkárai voltak.

AZ ÚJ SZAKASZ

A Szovjetunióban az 1965. márciusi határozatokat a szocialista mezőgazdaság „új szakasza” kezdetének tekintik. Így határozta meg ezt *F. D. Kulakov*, aki előadásában felvázolta a mai szovjet agrárpolitika fő vonásait. S ez a tartalom beszédének és az egész konferenciának általános elméleti jelentőséget is kölcsönöz.

„A mai agrárpolitika a lenini agrárpolitikának alkotó továbbfejlesztése az új történelmi körülmények között” — mondotta *F. D. Kulakov*. Az 1965-ös évet megelőző agrárpolitikát bizonyos hibák jellemezték, amelyek közül *Kulakov* kiemelte „a szubjektívizmust és voluntarizmust a pártmunkában és a mezőgazdaság irányításában”, és azt, hogy „a mezőgazdaság lassú növekedésének egyik oka az volt, hogy ... a me-

zőgazdaság elé ugyan nagy terheléseket tűztek ki, de ezt nem támogetták a szükséges gazdasági intézkedésekkel, megfelelő beruházásokkal.”

Az agrárpolitika új szakaszának fő eszközeit az előadó röviden így sorolta fel:

„1. A tervezés és a felvásárlási rendszer tökéletesítése, valamint a több évre rögzített mezőgazdasági felvásárlási terv megállapítása. Ez elvileg új rendszert jelentett a felvásárlásban. (1965 előtt a helyi tanácsi és párt-szervek menet közben megváltoztathatták a kötelező felvásárlási feladatokat az egyes kolhozok, szovhozok és járások számára, és ez — nagy bizonytalanságot okozva — megfosztotta a gazdaságok vezetőit az önálló és felelős tervezés lehetőségétől. — *L. M.*) A tervezés gyökeres megjavítása lehetővé tette a kolhozok és szovhozok részére, hogy ésszerűen szervezzék a termelést, biztonságot adott a munkában, szabaddá tette az utat a gazdaságok vezetőinek és dolgozóinak kezdeményezési számára, és lehetővé tette, hogy önállóan gazdálkodjanak és alkotó módon dolgozzanak.

2. Az anyagi ösztönzés fokozása érdekében bevezették a kolhozokban a garantált minimális munkadíjakat és felemelték a mezőgazdasági termékek felvásárlási árát; bevezették a terven felül értékesített termékekre a felvásárlási pótdíjakat; és más hasonló jellegű intézkedéseket hoztak. Mindez fokozta a dolgozók anyagi érdekelttségét a termelés és a termelékenység növelésében.

3. Megszilárdították az önelszámolás rendszerét a mezőgazdaságban. Ezt az azal érték el, hogy a szovhozokat átállították a teljes önelszámolásra, javították a kolhozok bankhitelének feltételeit, módosították a jövedelmi adó fizetésének feltételeit a kolhozokban és más gazdasági intézkedéseket is hoztak.”

Kulakov e három pontban foglalta

össze a párt 1965-től kezdve folytatott agrárpolitikájának legfontosabb elemeit.

1965 óta a párt mezőgazdasági politikája arra irányult, hogy megszilárdítsa a mezőgazdasági vállalatok gazdálkodását. Ez új beruházási politikát tett szükségessé. Így: „célszerűnek tartották a nemzeti jövedelem elosztásának módosítását a mezőgazdaság javára, a központi mezőgazdasági beruházások fokozását.” — mondotta F. D. Kulakov. „Az összes beruházásokból a IX. ötéves tervben — 1971—1974. években — 26 százalékot fordítottak a mezőgazdaságra, s ez sokkal nagyobb arány az előző évekénél. Ez a beruházási arány felel meg a népgazdasági érdekeknek, az egész népgazdaság arányos fejlődésének. . .

A mezőgazdaságba 1965—1974. években az állam és a kolhozok 195 milliárdot fektettek be, s ez 2,8-szer haladja meg az előző évtized hasonló rendeltetésű beruházásait.” A műtrágya termelése pedig az 1964. évi 22 millió tonnáról 1975-ben 72 millió tonnára emelkedik.

A MEZŐGAZDASÁG JELENTŐSÉGE A NÉPGAZDASÁGBAN

Ezt a mezőgazdasági politikát, a központi beruházások fentebb idézett nagyarányú növekedését az SZKP KB titkára — elvi síkon — a mezőgazdaságnak a népgazdaságban betöltött szerepével indokolta:

„A párt abból indul ki, hogy a kommunista építés során a mezőgazdaság szerepe egyre növekszik. *A mezőgazdasági termelés harmonikus fejlődése elengedhetetlen feltétele az egész népgazdaság kiegyensúlyozott növekedésének.* A népgazdaság helyes arányainak megállapítása és a termelőerők komplex fejlesztésének megvalósítása nélkül nem lehet biztosítani a normális bővített újratermelést sem a mezőgazdaságban, sem az iparban.

A növénytermesztés és az állattenyésztés sikeres fejlődése egyik legfontosabb feltétele annak, hogy megvalósítsák a XXIV. pártkongresszusnak az életszínvonal emelésére vonatkozó határozatát. Valóban, a mezőgazdasági termékek és a mezőgazdasági nyersanyagokból készített iparcikkek teszik ki a közfogyasztási cikkeknek csaknem háromnegyed részét. Ennek a ténynek a jelentőségét nem lehet túlbecsülni. Az emberek anyagi és kulturális igényeinek kielégítése, mint ismeretes, a párt gazdasági politikájának a fő célja.

A mezőgazdasági termelés gyorsabb ütemű fejlesztése — amint ezt a párt határozatok aláhúzzák — nem egyszerű gazdasági kérdés, hanem nagy politikai, általános párt-, és állami feladat. A szovjet nép és a kommunizmus építésének érdekei megkövetelik — mondotta *L. I. Brezsnyev* —, hogy ne csupán hatalmas iparunk legyen, hanem magasban fejlett mezőgazdaságunk is, amely ki tudja elégíteni a lakosság növekvő élelmiszer-igényét és az ipar nyersanyag-szükségletét.” E fogalmazás szerint a mezőgazdasági termelés fejlesztése nem másodrendű, hanem az iparéval egyenértékű, a lakosság szükségleteinek (valamint az ipar nyersanyag-szükségleteinek) kielégítését célzó, alapvető népgazdasági feladat, melynek az eddiginél gyorsabb ütemben kell folynia.”

Ennek a fejlesztési koncepciónak már kézzelfogható eredményei vannak.

„Az elmúlt tíz esztendőben a szovjet mezőgazdaság jelentékenyen fejlődött és határozottan átalakul a szocialista népgazdaság magasban fejlett szektorává. . .

A mezőgazdaság előrehaladása, mint ezt az 1973. decemberi központi bizottsági ülés megállapította, az SZKP és a KB legnagyobb jelentőségű gazdasági és politikai eredménye volt az utóbbi években.”

Figy
moszk
szocial
pektív
„Jel
a mező
ság n
sítás é

Enn
ra mo
között
gazdas
bizony
va, m
élvezh

Am
sított
együtt
zel seg
hoz s
iparsz
kíhat
minős
hatéka
ságok
játssz
seinek
sadal
a falu
tésébe
májár
ben, a
ka, va
lényeg
szünt

A
gyobh
megk
rabb
sági
az áll
nagy
ták e
gyárt
mické

Az
Kulak
sítik

A FEJLŐDÉS FŐ VONALA

Figyelemre méltó eredménye a moszkvai elméleti konferenciának a szocialista mezőgazdaság fejlődési perspektíváinak felvázolása:

„Jelenleg az előtérben kirajzolódik a mezőgazdasági termelés és a hatékonyság növelésének az országútja: a szakosítás és a koncentráció...”

Ennek összes formái közül számunkra most a legfontosabb a gazdaságok közötti kooperáció és az élelmiszer-gazdasági integráció. A gyakorlat bebizonyította, hogy ezen az úton haladva, minden kolhoz és minden szovhoz elvezetheti a szakosítás előnyeit...

Amidőn az ágazatban közös szakosított vállalatot szerveznek, amelyet együttes erőfeszítéssel fejlesztenek, ezzel segítik minden egyes kolhoz és szovhoz specializálódását és áttérését az iparszerű fejlesztés útjára, ami döntően kihat a termelés gyors növelésére, a minőség javítására és az egész ágazat hatékonyságának fokozására. A gazdaságok közötti kooperáció nagy szerepet játszik a falu fontos társadalmi kérdéseinek megoldásában: a termelés társadalmasításának színvonalemelésében, a falu társadalmi viszonyainak fejlesztésében, a szocialista tulajdon két formájának egymáshoz való közelítésében, a szellemi munka és a fizikai munka, valamint a város és a falu közötti lényeges különbségek fokozatos megszüntetésében...

A mezőgazdasági termelés még nagyobb hatékonyságának érdekei most megkövetelik a közös vállalatok bátrabb szervezését, egész sor mezőgazdasági termék termelésének egyesítését az állattenyésztésben, a hizlalásban, a nagy teljesítményű szarvasmarhafajták elszaporításában, a takarmánytápgyártásban és a mezőgazdasági termékek feldolgozásában.

Az első pillantásra úgy tűnik, hogy Kulakov idézett szavai csak megerősítik a jelenlegi törekvéseket. De fi-

gyelmesebb olvasásnál kitűnik, hogy a fentiek módosítást is jelentenek néhány korábbi elképzeléssel szemben.

Egy évtizeddel ezelőtt ugyanis a Szovjetunióban még sokan úgy képzeltek el a mezőgazdaság fejlődését, hogy a kolhozok átalakulnak szovhozokká. (1961 és 1965 között 3770 kolhozot szerettek át szovhózzá.) A tapasztalatokból kiderült, hogy önmagában az „átalakulás” a kolhozokból szovhozokká — nem fejlesztette a mezőgazdasági termelést.

A mostani elméleti konferencia tehát végleg leszámolt azzal a szemlélettel, hogy a tulajdonformával egyedül lehet fejleszteni a szocialista mezőgazdasági termelés hatékonyságát. A feladat: növelni a hatékonyságot mindkét szocialista szektorban, megszüntetni a vesztéseket, bővíteni a kolhozok termelési és társadalmi tevékenységét a szakosított közös gazdaságok útján és a közös vállalkozásokkal.

A TUDOMÁNY SZEREPE
AZ AGRÁRPOLITIKÁBAN

A mai szovjet agrárpolitikára jellemző, hogy nagy szerepet jelöl ki a tudományoknak, köztük az agrárközgazdaságnak is a mezőgazdaság fejlesztésében. Kulakov erről konkrétan így beszélt:

„A tudományos-műszaki forradalom viszonyai közepette a mezőgazdaságnak különösen szüksége van új eszközökre, amelyek a termelést forradalmasíthatják és arra, hogy szakadatlanul bővüljenek a növények és állatok életére vonatkozó alapvető ismereteink. A földművelés hozamainak további növelése igényli a tudományos problémák komplex kutatását. A haladás a mezőgazdaságban nem valósítható meg az olyan tudományok, mint a genetika, fiziológia, kémia, biológia, molekuláris biológia, gépészet és mások tudományos vívmányainak alkalmazása nélkül.

Nagy feladatok állnak a tudós közgazdászok előtt. Tovább kell tanulmányozniuk a mezőgazdaság jelen szakaszában végbemenő rejtett folyamatok; ki kell elemezniük a szovjet falu fejlődésének új jelenségeit; ki kell dolgozniuk — a tudományos ajánlásokat figyelembe véve — a társadalmi haladás tendenciáját, hogy ezzel maguk is hozzájáruljanak a fejlődéshez, a párt téziseinek megvalósításához. Itt sok olyan probléma előtt állunk, amelynek fel kell fedni elméleti összefüggéseit, és a közgazdászok részéről nagy figyelmet érdemelnek.

A munka termelékenységére a kolhozokban és a szovhozokban az 1965. márciusi határozat óta 1,6-szeresére (60 százalékkal) emelkedett, a termelés egész növekedését a munka termelékenységének emelkedése biztosította. Szembetűnően javult a kolhozok és szovhozok gazdasági helyzete, növekedett a jövedelem... De sok kolhozban és szovhozban lassan csökken a termelés költsége, és nem elég gyorsan térülnek meg a beruházások... Az is nyugtalanít bennünket, hogy néha kedvező időjárási adottságok között nagyon nagy indokolatlan különbségek vannak a terméshozamokban és az állattenyésztés hozamai között. A tudomány feladata a lemaradás okainak elemzése, és azoknak az ajánlásoknak a kidolgozása, amelyekkel a mezőgazdasági termelés negatív jelenségei felszámolhatók.

A falu társadalmi folyamatai a kommunizmus építésének leghonyolultabb kérdései közé tartoznak. Megoldásuk csak szigorúan tudományos alapon lehetséges. A tudósoknak tovább kell dolgozniuk a kétféle szocialista tulajdonforma fejlődésén, közelítésükön, és azon, hogy miképpen fejlődnek egységes kommunista tulajdonná.

Az idézetekből látható, hogy az SZKP agrárpolitikája milyen feladatok megoldását várja a tudományoktól, amelyek a termelőerők fejlődésének a

mezőgazdaságban mind hatékonyabb forrásaivá válnak. Az agrártudományok fejlesztése a Szovjetunióban az agrárpolitika szerves részét alkotja. A tudományok termelési szerepe nem esupán a Szovjetunióban, de minden szocialista országban és a fejlett tőkés-országokban is megfigyelhető.

A HÁZTÁJI GAZDASÁG — OBJEKTÍV SZÜKSÉGSZERŰSÉG

A konferencia korreferensei főként saját köztársaságuk mezőgazdaságának fejlődési jelenségeivel foglalkoztak, de eközben számos elvi megállapítást is tettek.

A Belorusz SZSZK első titkára, P. M. Maserov részletesen ismertette a belorusz kolhozok fejlődését: „A megvalósított és tervezett pártintézkedések a kolhoz-szovhoz rendszer demokratizmusának gazdagítását előzzák, növelik a földek és az állattenyésztési telepek dolgozóinak társadalmi és politikai aktivitását... Az utóbbi tíz évben a belorusz mezőgazdaságban a beruházások 3,6-szeresen haladtak meg az előző tíz év beruházásait... 1965 és 1974 között a belorusz kolhozparasztok munkadíja 2,5-szeresére emelkedett. Aláhúzendő, hogy eközben lényegesen közeledtek egymáshoz a keresetek a két szocialista szektorban, a kolhozokban és a szovhozokban.”

Maserov kijelentette: „Teljesen nyilvánvaló, hogy az egyéni háztáji gazdaságok létezése jelenleg objektív szükség-szerűség. Minthogy ezeket nélkülözni nem tudjuk, ezért szeretünk, arra kell törekedni, hogy könnyítsünk a kolhoz-paraszt háztájival kapcsolatos gondjain”...

„A kommunista párt sokrétű és termékeny munkája nyomán kialakult a kollektívában dolgozó kolhozparaszt új típusa, aki feltétlenül magáévá teszi a munkásszótály ideológiáját, kommunista eszméit. Az elmúlt tíz évben a

belorus
nak és
több,
marxiz
koláját

Az o
a kom
olyan
évtize
akinek
zönsnek
kahely
nyitse
csak a
ben ké
De fő
„objek
jet me
1973.
ták az
meret
a szer
ság ó
főkén
ki lak
látják
kisüz
szer-e
gyarc
ságok
termé
kiscg

Ma
lódés
a term
közö

„A
indu
járás
egye
fogja
hozó

N
probl

1 v

belorusz faluban dolgozó párttagoknak és párton kívüli aktivistáknak több, mint 70 százaléka elvégezte a marxizmus—leninizmus alapfokú iskoláját.”

Az elméleti konferencia tehát az új, a kommunista kolhozparaszt típusát olyan parasztnak tekinti — s ezt a sok évtizedes tapasztalat bizonyítja —, akinek háztáji gazdasága van, és a közönsnek (amely a kolhozparaszt fő munkahelye) segítenie kell, hogy megkönnyítse a háztáji munkát, már csak azért is, hogy ez kisebb mértékben kösse le a kolhozparaszt energiáit. De főként azért, mert a háztáji léte „objektív szükségesség”. A szovjet mezőgazdaságban ugyanis az 1971—1973. években a háztáji gazdaságok adták az össztermelés 27 százalékát.¹ Ismeretes, hogy a kolhozpiacoknak nagy a szerepük különösen a vidéki lakosság élelmiszer-ellátásában, és ezeket főként a kolhozparasztok és más vidéki lakosok háztáji gazdaságai, kertjei látják el áruval. A Szovjetunióban a kisüzemek szerepe a lakosság élelmiszer-ellátásában nem kisebb, mint Magyarországon a háztáji-kisegítő gazdaságoké. (Nálunk a mezőgazdasági össztermés 38%-a származik a háztáji és kisegítő gazdaságokból.)

AZ ÚJ FALU PROBLÉMÁI

Maserov is hangsúlyozta, hogy a fejlődés fő vonala „a további szakosodás, a termelés koncentrációja, a gazdaságok közötti egyesülések elmélyülése”.

„A fejlődés ebben az irányban megindult. Nálunk Belorusziában minden járásban működnek a vállalatok egyesülései, és a gyakorlatban ezek átfogják az összes kolhozokat és szovhozokat...”

Nem kevés elméleti és gyakorlati problémát vet fel a mezőgazdasági ter-

melés új társadalmi formáinak születése. Ezek egyike az élelmiszer-gazdaság irányítása a különböző szinteken. Nagyon fontosak a megalapozott prognózisok az állami—kolhoz egyesülések további fejlődéséről, a szocialista tulajdon két formájának egymáshoz való közelítéséről, a tevékenység ama jogszabályainak kidolgozása, amelyek szabályozzák különböző szinten az egyesülések és üzemegek működését...

A falusi általános iskola volt, ma is az, és lesz a jövőben is a falu társadalmi haladásának egyik pillére.

Az idő parancsolóan követeli, hogy minden érettségizőnek nemesak általános érettségi bizonyítványt kell kapnia a tíz osztály elvégzése után, de reális szakképzést is valamely konkrét szakmában. A középiskolák átszervezése ebben az irányban sürgető szükségessé vált. Szerintem minden középiskolának valamilyen szakmai profillal is kell rendelkeznie, amelyben a felső osztályok tanulói konkrét szakmát is elsajátítanak...

Felfogásom szerint — folytatta Maserov — a falusi települések fejlesztését, a most kifejlődő termelési egyesülések szemszögéből kell eldönteni. Ezek alkotják az alapját a jövő településeinek, a lakótelepeknek, a kulturális és szociális intézményeknek, a kommunális berendezéseknek, a közlekedési hálózatnak és a dolgozók pihenését szolgáló intézmények kialakításának. Ez nem csupán gyakorlati tevékenységet, de egyben elméleti tisztázást is igényel. Sajnos, tudományunk sok válasszal adós még az ezzel kapcsolatos kérdésekre.”

AZ AGRÁRIPARI INTEGRÁCIÓ A GYAKORLATBAN

Az elméleti konferencia mindhárom vezető pártfunkcionárius referense előadásának középpontjába helyezte a komplex agráripari egyesülések szervezését.

¹ Voproszi Ekonomiki, 1975. 3. sz. 24. o.

„A termelés koncentrációjának és szakosításának szervezeti formái közül a legfontosabbak: a gazdaságok termelési kooperációi; az agráripari integráció; a tudomány közvetlen szintézise a tudományos-termelési egyesülésekben és a szakosodás azokban a gazdaságokban, amelyek olyan nagyok, hogy bennük a termelés optimális koncentrációja, gépesítése és villamosítása megvalósítható” — mondta referátumában I. I. Bodjula, a Moldvai Köztársaság első titkára.

Majd a Moldvai SZSZK-ról szólva, elmondta, hogy a Kolhozsiviprom egyesüléshez 107 állattenyésztési telep tartozik, s ennek állóeszköze 220 millió rubel (kb. 3 milliárd Ft). Ez az egyesülés a 3 millió lakosú Moldávia egész szövetkezeti szektorának sertés- és hústermeléséből 80 százalékot szállított, marhahústermeléséből 65 százalékot és a tojástermelésnek több, mint 70 százalékat...

A Kolhozsztroj egyesülés állóeszközei meghaladják a 120 millió rubelt. Ennek az egyesülésnek vannak tervezőintézetei, útépítő és szállító vállalatai. Összesen 86 vállalat és szervezet tartozik hozzá... A Kolhozsztrojban megrendelt építkezés — a házi kivitelezéssel szemben — centralizálva a tervezést, magas szinten koncentrált a beruházásokat. Korábban a köztársaságban 5000 mezőgazdasági beruházást tartottak nyilván, most 395-öt. Egy 8—9 milliós beruházást igénylő sertés-

telepet 2—2,5 év alatt, a 2,8 millió rubeles beruházást (ez mintegy 40—45 millió Ft) egy évnél rövidebb idő alatt valósítják meg...

Léteznek járási gépesítési, villamosítási, kemizálási, szállítási egyesülések, úgyszintén öntözési társulások...

A gazdaságok közötti kooperáció kétségtelen érdeme, hogy lehetővé teszi pártprogramunknak a kolhozok gazdasági és társadalmi helyzetének kiegyenlítésére vonatkozó célkitűzéseinek megvalósítását, fokozza a termelés társadalmisításának színvonalát, közelíti egymáshoz a tulajdon két formáját és anyagi-technikai, valamint szervezeti bázist hoz létre a vertikális integráció számára...

A termelőerők fejlődésének és a termelési viszonyok tökéletesítésének, valamint a társadalmi termelés koncentrációjának és szakosításának legfőbb formája társadalmunkban az agráripari integráció. Ez a folyamat a Moldvai SZSZK-ban a társadalmi termelés mindkét szektorában végbemegy."

A Pravda március 25-i és 26-i számában kivonatossan közölte a konferencia három referátumát. A fentiekben igyekeztem a fontosabb elméleti megállapításokat és tapasztalatokat összegezni a Pravda beszámolóiból.

Úgy vélem, a szovjet tapasztalatok megismerése hasznos a magyar agrárközvélemény számára is.

Lovas Márton

KORSZERŰ FALUÉPÍTÉS A SZOVJETUNIÓBAN

Ezzel a címmel április 14. és 19. között, Budapesten, a VÁTI (Városépítési Tudományos és Tervező Intézet) rendezésében kiállítás nyílt.

A Szovjetunió és hazánk közötti szerződésen alapuló építészeti együttmű-

ködésnek ez a kiállítás volt az egyik nyilvános állomása.

A kiállítás rövid ideig tartott, nem is volt nagy propagandája, de mondanivalója, érdekessége, a téma jelentősége túlnőtt a kiállítási termen és időn. Nálunk is égetően aktuálissá váló problémákhoz kaptunk gondolatokat, segítséget. Más viszonyok között született — de izgalmas — példákat láttunk a

korszer
kialakí
A Sz
mányh
berek
nyaina
nak k
minder
építeni
kell ter
sának
építésé
fel is c

8 millió
gy 40—
ebb idő

villamo-
gyesülé-
ások...
operáció
vé teszi
k gazda-
kiegyen-
zéseinél
elés tár-
közeli-
ormáját
szerve-
is integ-

és a ter-
nek, va-
koncent-
legfőbb
agrár-
a Mold-
termelés
y.”
szamá-
ferencia
en igye-
megáll-
sszegez-

ztalatok
r agrár-

as Márton

az egyik

tt, nem
monda-
jelentő-
és időn.
ló prob-
t, segít-
született
ttunk a



Blokkrendszerű lakóházak és a 360 személyes klub úszómedencével

korszerű falusi élet- és lakásviszonyok kialakítására.

A Szovjetunióban még 1971-ben kormányhatározat született a falusi emberek életkörülményeinek, lakásviszonyainak megjavítására. A határozatnak két alapvető rendelkezése volt: minden területben mintafalut kell építeni, és ehhez központi építóbázist kell teremteni. A határozat végrehajtásának első ütemében 250 mintafalu felépítésére kerül sor. Közülük sok már fel is épült. Ilyen élő és funkcionáló

mintafalvak képeit, alaprajzait, makettjeit hozta el hozzánk a szovjet építésügyi delegáció, és már komoly tapasztalatokat is át tudtak adni.

Négy köztársaságból — litván, észt, orosz, ukrán — mutattak be önálló, sajátos tervezésű megoldásokat. Nem sablonos típustervek, hanem szép egyedi remekművek összhangja alakítja ki a szovjet mintafalvak képét.

Csak a koncepciójuk közös: a falun lakók életkörülményeinek a városhoz való közelítése, a teljes komfort, a ma-

ximális kereskedelmi és művelődési szolgáltatás nyújtása, a munkahely közelsége.

A mintafalvak egy-egy mezőgazdasági nagyüzem telephelye, egy-egy állattenyésztő vagy feldolgozó kombinát mellett épültek fel, mint a mezőgazdasági vállalatok tartozékai. Az építés költségeit is nagyrészt e vállalatok finanszírozzák. A falvaknak természetesen önálló közigazgatási szervezetük van. A lakosok az üzem és a kiszolgáló létesítmények dolgozói, általában 800—2000 fő között vannak.

A falu 3 fő részre tagolódik. Ezek: a közintézményi, szolgáltató központ, a lakóterület és a zöldterület. Ezek azonban egységet alkotnak. Az egész falu tulajdonképpen egy megtervezett, karbantartott liget. A jól burkolt úthálózat szobrok, füves pihenők, szökőkutak között halad. Ezek teszik széppé, egészségessé a lakónegyedet is. Hogy erre milyen nagy gondot fordítanak, arra jellemző: minden falunak kertészmezője van.

A központban helyezkednek el a korszerű iskolák; a művelődési kombinát — színházteremmel, mozival, klubokkal, sok helyen uszodával —, itt vannak az egészségügyi létesítmények, üzletsorok, bevásárló központok. A művelődési központban sok helyen állandó jellegű helytörténeti kiállítás várja a környékről, városokból ide látogatókat. Ezek a falvak szépségükkel, mondanivalójukkal kis turisztikai központok is.

A lakóházépítés több változatával

kísérleteztek. Először több szintes épületeket építettek, de ezeket a lakosok nem szívesen vették. Most már nem építenek ilyeneket. A tapasztalatok szerint a legkedveltebb megoldás a családi nagyház, a kétszintes lakás és a kétszintes társasház egyszintes lakásokkal. A nagy családok inkább a kertes családi házat kedvelik, a fiatalok a kétszintes sorházakban szeretnek élni. A lakások általában 3—4 szobásak, teljes komforttal. A fűtés mindig távfűtés, helyenként olajvezetékre kapcsolva. Az épületek anyaga vasbetonpanel, de helyenként — például Litvániában — kiváló minőségű fapanel.

Röviden ilyen betekintést adott a kiállítás a Szovjetunió faluépítési gyakorlatából, tapasztalataiból. A megkezdett együttműködésből következik, hogy ezt a kiállítást egy moszkvai magyar építészeti bemutató fogja követni. Már készül az anyag és július végén sor kerül a kiállításra. A magyar faluépítési koncepció eltér a szovjetétől. Nálunk a rekonstrukció az elsődleges és bemutatásra is ez kerül. A szovjet építészek élénken érdeklődnek még a regionális tervezésünk iránt is. Mindkét fél tanulmányt is készít a saját faluépítési elgondolásairól és tapasztalairól, és ez publikálásra is kerül majd.

Így cserél tapasztalatokat, így segíti egymást két baráti ország tudománya, hogy a falun élőknek mielőbb szebb, kulturáltabb, magasabb színvonalú élete legyen.

Szegő Lajos

ÜZEMGAZDASÁGI TAPASZTALATOK A MEZŐGAZDASÁGI HELIKOPTER MUNKÁJÁRÓL

1973 elején kezdte meg működését a Tokaj-hegyaljai Növényvédelmi Társulás (a továbbiakban TNT), melynek

gesztori teendőit 1974 óta a Tokaj-hegyaljai Borkombinát látja el.

A társulásban 12 mezőgazdasági termelőségvetkezet, 10 szakszövetkezet, a Szőlészeti és Borászati Kutatóintézet Tarcali Állomása, az Ültetvénytervező és Szaporítóanyag Forgalmazó Vállalat, valamint a Tokaj-hegyaljai

Állami
közössé
szőlőter
védelmi
alapján

A t
és az á
vel egy
helikop
az akl
Állomá
gépes
helikop
helikop
jogosul
3000 l
TNT m
zett be

1973
ben 3
Hegya
légi m
Megkö
igényb
is.

Az
34 100
ményt
91—9
illetve
Ebből
illetve
előrev
költsé
és 8,
eltölt
is val

Az
fordít
repül
exten
gyak
kíhas

Az
tárny
üzem
hektá
— 1
alatt
hektá